

Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Perho

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen, sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain nojalla (jäljempänä YVA-laki).

1 Hanketiedot

Hankkeen nimi ja sijainti

Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Perho

Hankkeesta vastaava

Perhon Tuuli Oy, Kanavaranta 1, 00160 Espoo

Konsulttina arviointiselostuksen laatimisessa on toiminut Sweco Finland Oy.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Tuuli- ja aurinkovoimahankkeen suunnittelualue sijaitsee Perhon kunnan luoteisosassa. Hankealue rajautuu Vimpelin ja Vetelin kuntarajoihin. Perhon keskustaaama sijaitsee noin 10 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen kaakkoispuolella. Vetelin taajamaan etäisyyttä on lähimmillään noin 25 kilometriä ja Vimpelin taajamaan noin 15 kilometriä. Hankealueen pinta-ala on noin 3 400 ha. Alueelle suunnitellaan enintään

10 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on enintään 14 MW. Voimaloiden napakorkeus on enintään 230 metriä, roottorin halkaisija enintään 230 metriä ja kokonaiskorkeus enintään 320 metriä. Aurinkovoima-alueen enimmäisteho on noin 260 MWp ja pinta-ala enintään 250 ha. Näiden lisäksi hankealueelle rakennetaan sähköasema, sähkövarasto, tarvittavat yhdystiet ja maakaapelointi voimaloiden välille. Hankealue on hyvin soinen, ja sille sijoittuu ojitettuja ja ojittamattomia suoalueita sekä turvetuotantoalueita. Sähkön siirron vaihtoehtoja on kolme.

Arvioidut vaihtoehdot

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1a: Toteutetaan 10 tuulivoimalan hanke.

VE1b: Toteutetaan vaihtoehto 1a sekä enintään 250 hehtaarin aurinkovoima-alue.

VE2a: Toteutetaan 8 tuulivoimalan hanke.

VE2b: Toteutetaan vaihtoehto 2a sekä 210 hehtaarin aurinkovoima-alue.

Arvioidut sähkönsiirron vaihtoehdot

SVE1: Sähkö siirretään 17,6 kilometriä pitkällä 400 kV- tai 110 kV-ilmajohdolla hankealueen eteläosasta länteen ja edelleen pohjoiseen, missä linja jatkuu Fingridin Jylkkä–Alajärvi 2 x 400 kV + 110 kV -linjan rinnalla suunnitteilla olevalle Fingridin Laurinnevan sähköasemalle. Reitti kulkee Fingridin johtokäytävän rinnalla noin 14 km.

SVE2: Sähkö siirretään 8,6 kilometriä pitkällä 400 kV:n tai 110 kV:n ilmajohdolla tai 110 kV:n maakaapelilla hankealueen eteläosasta pohjoiseen, sitten kääntyen koilliseen Ahvenlammen tuulivoimahankkeen suunnitteilla olevalle sähköasemalle.

SVE3A: Sähkö siirretään 7,7 kilometriä pitkällä 400 kV:n tai 110 kV:n ilmajohdolla tai 110 kV:n maakaapelilla hankealueen eteläpäästä ensin itään, sitten kääntyen koilliseen Ahvenlammen tuulivoimahankkeen toiselle, vaihtoehtoiselle, suunnitteilla olevalle sähköasemalle. Reitti kulkee nykyisen johtokäytävän (Fingrid 2 x 400 kV + OX2 400 kV) rinnalla noin 1,2 km.

SVE3B: Sähkö siirretään 8 kilometriä pitkällä joko 400 kV:n tai 110 kV:n ilmajohdolla tai 110 kV:n maakaapelilla hankealueen eteläosasta itään, sitten kääntyen koilliseen Ahvenlammen tuulivoimahankkeen toiselle, vaihtoehtoiselle, suunnitteilla olevalle sähköasemalle. Reitti kulkee nykyisen johtokäytävän (Fingrid 2 x 400 kV + OX2 400 kV) rinnalla 2,7 km.

2 Asian vireilletulo

Hankkeesta vastaava Perhon Tuuli Oy on saattanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 8.9.2023. Arviointiohjelma oli nähtävillä 14.9. – 13.10.2023 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 14.11.2023.

Hankkeesta vastaava toimitti 4.3.2025 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) sen käsittelyä ja perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy YVA-lain liitteen 1 kohdan 7 e) tuulivoimahankkeet, kun yksittäisen laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia sekä kohdan 8 b) vähintään 220 kilovoltin maanpäälliset voimajohdot, joiden pituus on yli 15 kilometriä, perusteella.

3 Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 13.3. – 9.5.2025. Kuulutus ja arviointiselostus liitteineen julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla <http://www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa> ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/honkahuhtatuulijaurinkovoimaYVA. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Perhon, Halsuan, Vetelin ja Vimpelin kunnille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Järviseu- ja Järviseu- Sanomat-, Keski-Pohjanmaa- ja Perhonjokilaakso -lehdissä 13.3.2025 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Perhon kunnanvirastolla, Halsuan kunnantalolla, Vetelin kunnantalolla, ja Vimpelin kunnanvirastolla.

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 23.4.2025 klo 17.00–19.00 Perhon kunnantalolla, Haanensalissa, Keskustie 2, Perho ja etäyhteydellä Teams-sovelluksen välityksellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä 5 henkilöä ja mukana etäyhteydellä enimmillään 5 kuulijaa. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat muun muassa välikkeen ohjearvot, Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan valmisteluvaihe, arvokkaat kasvillisuuskohteet alueella, salassa pidettävä eläinlaji, sähkönsiirron

pintavesivaikutukset, hankealueella sijaitsevan metsästyskämpän huomioiminen suunnitelmissa, melun ja välkkeen vaikutukset ihmisten terveyteen, kuljetusreitin teiden kunnan huomioiminen, sähkönsiirtolinjojen maakaapelointi sekä YVA- ja kaavamenettelyjen aikataulut.

4 Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 17 lausuntoa ja 2 mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta

www.ymparisto.fi/honkahuhtatuulijaaaurinkovoimaYVA. Verkkosivuilla

julkaistuista lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot. Alajärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen, Fingrid Oyj, Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto, Puolustusvoimat sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes ovat ilmoittaneet, että heillä ei ole lausuttavaa hankkeen arviointiselostuksesta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue toteaa, että liikenteellisten vaikutusten arviointi vaikuttaa pääosin riittävältä. Erikoiskuljetusreittiä kuvaava kuva on epäselvä, eikä reitin alkuosasta saa selvää. Muuten reitin esitys on selkeä. Vastuualue huomauttaa, että hankealueen läheisen yhdystien 7370 päällyste on suurelta osin erittäin huonossa kunnossa.

Etelä-Pohjanmaan liitto kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että Perhon kunnan alueella suunnittelussa olevat Honkahuhtan, Ahvenlammen ja Kokkonevan tuulivoima-alueet muodostavat yhdessä seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueiden keskittymän. Vain osa keskittymästä sijaitsee Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitetulla tuulivoimaloiden alueella. Liitto nostaa esille hankkeiden mahdolliset yhteisvaikutukset.

Lisäksi liitto kiinnittää huomiota sekä Keski- että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavoituksen huomioimiseen arviointiselostuksessa muun muassa maankäytön tavoitteiden toteutumisen, yhteisvaikutusten ja pohjavesien suojelun suhteen.

Maisemavaikutusten osalta liitto huomauttaa, että arvioinnissa olisi tullut käyttää uusittua Ympäristöministeriön opasta ja sen mukaisia etäisyysvyöhykkeitä. Maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista liitto mainitsee lausunnossaan Vimpelin Sääksjärven ja Lappajärven

9.7.2025

kulttuurimaisemat. Maisema-arviointi on jäänyt Lappajärven kulttuurimaisemien alueella suppeaksi. Maisemavaikutusten lievennyskeinoja on esitetty vähäisesti.

Liitto on huolissaan hankkeen tuulivoimaloiden vaikutuksista Suomenselän metsäpeurapopulaatioon, sillä merkittävä osa metsäpeurojen kesä- ja talvialueiden välisistä vaelluksista kulkee hankealueen kautta. Hankealuetta laajemmin alueella korostuu jatkosuunnittelussa metsäpeuraan kohdistuvat yhteisvaikutukset. Lisäksi liitto kommentoi arviointiselostuksen ekologisten yhteyksien arviointia ja toteaa sen jääneen suppeaksi.

Fintraffic Lennonvarmistus Oy muistuttaa, että ilmailulaki määrää, että rakennelma tai laite ei saa häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle. Liikenne- ja viestintävirasto selvittää lentoestelupaprosessin osana lentoesteen vaikutukset lentoliikenteelle.

Halsuan kunta huomauttaa, että metsäpeuran osalta tutkittuun tietoon perustumaton viiden (5) kilometrin etäisyys Natura-alueista ei voi olla viranomaisen toiminnan perusteena. Tutkimustietoa metsäpeuran väistämiskäyttäytymisestä ei ole, ja Suomenselän alueen metsäpeurakanta on elinvoimainen ja lisääntyvä.

Ilmatieteen laitoksella on uusi 1.5.2025 voimaan astunut tuulivoimalausuntolinjaus, jonka mukaan sääatutkavaikutusten arviointiin voidaan ottaa mukaan myös yli 20 kilometrin etäisyydellä tutkasta sijaitsevat tuulivoima-alueet, mikäli ne sijaitsevat alle 10 kilometrin päässä toisista, 20 kilometrin sisällä olevista tuulivoima-alueista. Linjaus ei koske Honkahuhdan hanketta, vaikka se sijaintinsa puolesta kuuluisi tähän, koska linjaus on tullut voimaan arviointiohjelmasta annetun lausunnon jälkeen. Honkahuhdan tuulivoimahanke todennäköisesti vaikuttaa alueen muille suunnitteilla oleville hankkeille annettaviin Ilmatieteen laitoksen lausuntoihin, sillä hankkeiden yhteisvaikutuksesta aiheutuvat häiriöt sääatutkamittauksiin ovat merkittäviä.

Keski-Pohjanmaan liitto huomioi lausunnossaan hankkeen kielteiset vaikutukset eläimistölle, linnustoon, soidensuojelualueille ja pintavesille ja toteaa, että nämä vaikutukset tulee huomioida jatkosuunnittelussa ja lievennystoimin tehdä vaikutukset mahdollisimman vähäisiksi.

K.H. Renlundin museo kiinnittää lausunnossaan huomiota arviointiselostuksen puutteisiin arkeologisen kulttuuriperinnön ja muinaisjäännösten osalta. Museo suosittelee, että tuulivoimalan ja arkeologisen kohteen väliin jätetään puskurivyöhykkeeksi voimalan kokonaiskorkeus. Museo myös painottaa, että muinaisjäännökset ovat Muinaismuistolain 1§:n mukaisesti rauhoitettuja ilman erillistä suojelupäätöstä heti löytyessään.

Museo pitää maisemavaikutusten arvioinnin epävarmuustekijöinä yhteisvaikutusten arviointia, vanhentuneet maisemavaikutusoppaan käyttöä arvioinnissa sekä havainnekuvien sääoloja. Museon näkemyksen mukaan arviointiselostuksessa ei ole tarpeeksi esitetty yhteisvaikutuksia tai hankkeen vaikutuksia muihin tuulivoimahankkeisiin, jotka ulottuvat yli 10 kilometrin etäisyydelle hankealueesta. Sähkönsiirron maisemavaikutusten osalta museo toteaa, että se ei kannata vaihtoehtoon SVE1 toteuttamista ja tärkeää olisi selvittää vaihtoehtojen SVE3A ja SVE3B osalta maakaapelointi Perhonjoen kohdalla.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom huomauttaa, että tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulee ottaa huomioon voimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa, matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Myös tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin, joten suunnittelussa tulee varmistaa TV- ja matkaviestinpalveluiden sekä tutkien ja radiolinkkien häiriötön toimivuus myös jatkossa. Eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä suunnitteluvaiheessa, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa. Virasto suosittelee, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla (30 km).

Luonnonvarakeskus (Luke) toteaa, että hankealueelta löydettiin kaksi metson soidinta, jotka tulisi huomioida paremmin hankkeen jatkosuunnittelussa. Metsäpeuran osalta Luke huomauttaa, että riski hankkeiden suurista yhteisvaikutuksista on olemassa sekä lajin lisääntymisen, että vaellusreittien osalta. Hankealueelle ja sen välittömään läheisyyteen sijoittuu lajille erinomaisesti soveltuvia lisääntymiselinympäristöjä laajastikin. Lajille tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura2000-alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää noin viiden (5) kilometrin suojavyöhyke. Rakentamista edellä mainittujen alueiden sisälle tai läheisyyteen on vältettävä, koska se heikentää elinympäristön laatua metsäpeuran näkökulmasta. Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoon on vähän tietoa. Vaikutukset voivat olla merkittävämpiä kuin arviointiselostuksessa on arvioitu, erityisesti lisääntymiseen liittyen.

Metsähallitus katsoo, että hankkeen luontovaikutusten arviointiin liittyy epävarmuuksia liittyen tehtyjen selvitysten puutteisiin sekä muihin alueella vireillä oleviin hankkeisiin, joiden kanssa Honkahuhdan hankkeella voidaan arvioida olevan yhteisvaikutuksia. Puutteita liittyy muun muassa vaikutusten arviointiin liittyen salassa pidettävään lajiin, tietoihin metsäpeuran kesäaikaisesta esiintymisestä ja vasanhoitoalueista.

Metsähallitus toteaa, että hankkeen merkittävimmät yhteisvaikutukset voivat aiheutua tiedossa olevista hankkeista erityisesti Ahvenlammen,

Kokkonevan ja Patanan hankkeiden kanssa. Toteutuessaan hankkeista muodostuu käytännössä yhtenäinen tuuli- ja aurinkovoima-alue metsäpeuran kannalta merkittävien lisääntymisalueiden ja Porasen kerääntymäalueen väliin. Hankkeiden yhteisvaikutukset tulevat kohdistumaan myös läheisiin Natura-alueisiin, joiden suojeluperusteena metsäpeura on.

Seinäjoen museot huomauttaa vanhentuneen maisemavaikutusoppaan mukaisten ulompien etäisyysvyöhykkeiden käytöstä arvioinnissa. Aiemman oppaan etäisyysvyöhykkeet olivat sovellettavissa 200 metriä korkeille voimaloille, ja hankkeessa suunnitellut voimalat ovat 320-metrisiä. Näin ollen on huomioitava, että voimaloiden näkyvyys on mahdollisesti merkittävämpi.

Suomen Erillisverkot Oy ilmoittaa, että hankkeella ei ole vaikutusta heidän Verkko-operaattoripalvelut-liiketoimintaansa.

Cinia Oy toteaa, että sillä ei ole tällä hetkellä viestiverkkoja hankealueella, mutta huomauttaa, että toteutuessaan tuulivoimapuistohankkeen vaikutusalueelle ei voida jatkossa rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Yhtiö toteaa, että se ei ole hanketta vastaan, mutta pyytää huomioimaan Cinian teleliikenteelle aiheutuvat haitat.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry huomauttaa, että voitontavoittelun sijaan tulisi kiinnittää huomiota luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen ja elinympäristöjen parantamiseen. Yhdistyksen näkemyksen mukaan tämä kohde tulee säästää luonnolle tuulivoiman "No go"- alueena.

Alueella on arvokkaita luontokohteita sekä runsas lintulajisto pesivien lajien sekä muuttavien lintujen määrän osalta. Lintujen törmäysriskistä ollaan huolissaan niin muuttolintujen kuin salassa pidettävän lajinkin osalta. Törmäysriskimallinnus on puutteellinen, koska siinä ei ole huomioitu aurinkovoimaloita.

Luontoselvitykset tulee tehdä oikea-aikaisesti ja riittävässä laajuudessa muun muassa liito-oravan, lepakoiden ja viitasammakon osalta. Hanke tulee toteutuessaan heikentämään tai kadottamaan eliöiden reviiri- ja esiintymisalueita. Yhdistys toteaa myös, että tulisi noudattaa varovaisuusperiaatetta ja olla rakentamatta tuulivoimaa metsäpeuran esiintymisalueille, kunnes saadaan enemmän tutkimustuloksia lajista. Hankkeiden yhteisvaikutuksia eliöstöön ei ole arvioitu tai ne on kuitattu vähäisiksi.

Lisäksi yhdistys kiinnittää huomiota muun muassa melun oikeanlaiseen mallinnukseen, hankkeen vaikutuksiin alueen maisemaan ja äänimaailmaan, suojaetäisyyksiin asuinkiinteistöihin ja muihin ympäristön herkkiin kohteisiin, voimala-alueiden yhteisvaikutuksiin yhdistyksen

toiminta-alueella, haittakasvien leviämiseen, maankäytön ekologiseen kompensaatioon, ympäristöön leviävään mikromuoviiin sekä kasvinsuojeluaineiden aiheuttamiin ympäristöriskeihin. SLL Pohjanmaan piiri muistuttaa, että vihreä/puhdas siirtymä on muutos kohti kestäväää taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen. Yhdistys katsoo ainoaksi vaihtoehdoksi VE0 ja ettei hanketta tule toteuttaa.

Suomenselän Lintutieteellinen Yhdistys ry toteaa, että hankealue sijoittuu maakotkan esiintymisen painoalueelle Suomen keskiosissa, jonka vuoksi laji tulee ottaa erityisesti huomioon arvioitaessa alueen soveltuvuutta tuulivoimalle.

Hankealue ympäröi Loukkusaarenneva-Iso-Rahkanevan MAALI-alueen, jolloin alueen arvo heikkenee. Lisäksi hanke yhdessä Ahvenlammen ja Kokkonevan tuulivoima-alueiden kanssa muodostaisivat yhtenäisen ja laajan tuulivoimatuotantoalueen, joka supistaisi merkittävästi tuulivoimarakentamiselle herkkien, uhanalaisten lintulajien elinympäristöä.

Hankealue soveltuu erityisen huonosti tuulivoimarakentamiseen lukuisten päiväpetolintuhavaintojen vuoksi. Linnustoselvitysaineistossa ei ole huomioitu hankealueella olevaa suuren päiväpetolinnun reviiriä, jonka osalta puuttuu muun muassa törmäysmallinnus.

Edellä esitetyn vuoksi vaihtoehto VE0, hanketta ei toteuteta, olisi ainoa kyseeseen tuleva vaihtoehto.

Telia Finland Oyj ilmoittaa, että sillä ei ole huomautettavaa voimaloiden sijoituksista, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Sähkönsiirto johdoista pitää tehdä erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

Varsinais-Suomen ELY-keskus, kalatalouspalvelut ottaa lausunnossaan kantaa hankealueelta kokonaisuudessaan rakennus- ja toiminta-aikana lähtevään vesistökuormitukseen ja sen vaikutuksiin alapuolisten vesistöjen vedenlaatuun ja kalastoon. Lisäksi kalatalouspalvelut esittää aurinkovoimakentille lievennysratkaisuja vesistövaikutuksiin ja kalataloudellisten vaikutusten seurantaa.

Vetelin kunta kiinnittää huomiota tuulivoimaloiden etäisyyksiin asuinrakennuksista ja toteaa, että hankkeessa on vähennetty tuulivoimaloita arviointiohjelmavaiheen jälkeen, jolloin kunnan etäisyysvaade 2,5 km täyttyy. Lisäksi todetaan, että aurinkovoima-alueiden vedenhallintaan tulee kiinnittää huomiota sillä hankealueen alapuolisessa Patanajärvestä lähtevässä Patanajoessa on luontainen taimenkanta. Taimenkannan kutupaikkojen liettymistä tulee välttää ja kiintoaineksen sekä ravinteiden huuhtoutumista aurinkovoima-alueilta tulee estää.

*Annetut mielipiteet:**Mielipide 1*

Mielipiteessä ihmetellään tuulivoimalahankkeiden kasvua alueella ja kyseessä olevan hankkeen etenemistä. Suunnitellulla hankealueella on suojeltavia ja silmälläpidettäviä eläinlajeja. Alue on metsäpeurojen ydinalue ja mielipiteessä muistutetaan Luonnonvarakeskuksen asiantuntijan näkemyksestä, että elinympäristöjä ei saa käsitellä niin, että lajin uhanalaisuus kasvaa. Honkahuhdan hanketta ei ole järkeä edistää ennen kuin Luonnonvarakeskuksen tutkimuksesta tuulivoiman vaikutuksista direktiivilajeihin on tuloksia. Alueelta ja ympäristöstä on päiväpetolintuhavaintoja. Alueelta on myös havaintoja ahmoista, susista sekä viitasammakoista ja liito-oravista.

Mielipide 2

Mielipiteessä esitetään asutukselle ja asukkaille tuulivoimahankkeesta aiheutuvia haittoja muun muassa asumisviihtyvyyden, asuinkiinteistöjen arvon ja alueen houkuttavuuden kannalta. Huomautetaan myös hankkeen maisema- ja meluvaikutuksista. Etäisyyttä asutukseen pitäisi lisätä.

Talvikankaantien päässä kohti Mäntyniemeä on vanhoja asuinpaikkoja, joita ei ole huomioitu inventoinnissa. Huomautetaan myös läheisistä pohjavesialueista.

Mielipiteessä muistutetaan myös, että Patanan täyttökanavan läheisyyteen on ruokaviraston vipupalvelun mukaan peltotukijärjestelmässä mahdollisia vesistön suojavyöhykkeitä, joille maksetaan korvaus, mikäli ne pidetään nurmipeitteisenä, lohkoja ei lannoiteta ja niiltä korjataan sato.

Alueen eläimistön osalta mielipiteessä todetaan, että saukkoja esiintyy tekojärven täyttökanavassa. Metsäpeuralaumoja liikkuu täyttökanavan yli etenkin keväisin ja ollaan huolissaan, rikkovatko ne aurinkovoimaloita tai loukkaavatko itsensä liikkeessaan aurinkovoimakentillä. Linnustohavaintoja on harmaahaikarasta, päiväpetolinnusta, teeristä, töyhtöhyypistä, kurjista ja joutsenista.

Laurinnevan sähköasemalle suunniteltu sähkönsiirtolinja rikkoo Papinahonkankaan harjumuodostelman. Linja myös ylittää täyttökanavan ja kulkee sen rinnalla aiheuttaen vaaraa linnustolle.

5 Arviointiselostuksen riittävyys ja laatu

Yhteysviranomaisen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun. Arviointiselostus Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahanke, täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset.

Arviointiselostus on laadittu arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Selostukseen ei kokonaisuutena arvioiden sisälly sellaisia olennaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaista laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä vaikutuksista. Selostuksen perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä tunnistaa ja arvioida hankkeen merkittävät vaikutukset.

Arviointiselostuksessa eri vaihtoehtojen vaikutusten eroavuuksia ja vaikutusten merkittävyyttä on kuvattu Imperia-hankkeessa kehitettyjä menetelmiä käyttäen, joka on yleisesti käytössä oleva tapa arvioida vaikutuksia YVA-menettelyssä. Arviointiselostuksessa arvioinnin tulokset on esitetty eri vaikutustyyppien arviointien kappaleissa sekä taulukkomuodossa esitetyssä yhteenvedossa vaihtoehtojen vertailuosiossa. Yhteysviranomainen pitää esitystapaa hyvänä, koska taulukot helpottavat keskeisten vaikutusten löytämistä arviointiselostuksen laajasta aineistosta.

Selostus sisältää yleistajuisen tiivistelmän ja kattavat lähdeviitteet. Selostus on kooltaan ja sisällöltään mittava (482 sivua ja 37 liitettä). Laajuudesta huolimatta arviointiselostuksesta oli jäänyt pois lukijalle tärkeää tietoa, joka oli esitetty vain liitteissä. Erityisenä puutteena voidaan pitää sähkönsiirtovaihtoehtojen käsittelyä, jossa selvitykset ovat liitteenä, mutta tuloksia ei ole esitetty selostuksessa. Arviointiselostus sisälsi paljon yleistä taustatietoa, jota olisi ollut suositeltavaa karsia. Arviointiselostuksen luettavuuden kannalta tiiviimpi esitystapa olisi ollut suositeltava.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointiselostuksessa on kuvattu riittävästi hankkeen kannalta olennaisia strategioita, tavoitteita ja suunnitelmia. Vaikutusten arviointi on jaettu selkeisiin kappaleisiin. Selostuksessa on esitetty YVA-lain 33 §:ssä edellytetyt tiedot arvioinnin laatijoiden pätevyydestä. Arviointia on ollut tekemässä Sweco Finland Oy:n YVA-työryhmässä 18 asiantuntijaa, joilla on 1–25 vuoden kokemus ja asianmukainen monipuolinen koulutus. Lisäksi on käytetty kokeneita alikonsultteja. Selostuksessa on esitetty arvioinnin tekijät osa-alueittain. Selvityksen laatijoilla on pääsääntöisesti pitkä kokemus selvitysten laadinnasta.

Kuulemisen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä on noussut esille joitain puutteita ja epävarmuustekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelun, kaavoituksen ja lupamenettelyjen yhteydessä. Yhteysviranomainen esittää puutteellisten arviointien osalta seuraavaa:

Raportointi

Karttakuvien pohjakartat ovat epäselviä ja heikosti luettavissa.

Hankkeen kuvaus ja hankevaihtoehdot

Hankkeen perustiedot on esitetty arviointiselostuksessa riittävästi ja selvästi. Voimalamäärä on molemmissa hankevaihtoehdoissa vähentynyt ja voimaloiden sijoittelu muuttunut verrattuna arviointiohjelmavaiheeseen. Voimaloiden mitoitus on ohjelmavaiheesta hieman pienentynyt. Arviointiohjelmassa on esitetty voimalan kokonaiskorkeudeksi enintään 350 metriä ja roottorin halkaisijaksi enintään 280 metriä. Arviointiselostuksessa esitetään kokonaiskorkeudeksi enintään 320 metriä ja roottorin halkaisijaksi enintään 230 metriä. Hankkeen voimalasijoittelun muutokset on kuvattu arviointiselostuksessa selkeästi kartalla ja tekstissä. Muutoksia on perusteltu varsin niukasti muun muassa arviointiohjelmasta saadulla palautteella ja luontoperusteilla.

Myös aurinkovoimala-alueiden osalta vaihtoehdot ovat muuttuneet ohjelmavaiheesta. Aurinkovoimala-alueet ovat laajentuneet huomattavasti molemmissa vaihtoehdoissa ja enimmäisteho kasvanut. Arviointiohjelmassa vaihtoehdossa VE1a aurinkovoimala-alueen pinta-ala on ollut enintään 200 hehtaaria ja vaihtoehdossa VE2b enintään 120 hehtaaria. Arviointiselostuksessa vaihtoehdon VE1a aurinkovoimala-alueen pinta-alaksi on esitetty enintään 250 hehtaaria ja vaihtoehdossa VE1b enintään 210 hehtaaria. Arviointiohjelmassa esitetty aurinkovoimalan enimmäisteho on noin 175 MWp ja arviointiselostuksessa noin 260 MWp. Pinta-aloissa ja enimmäistehossa on huomattava kasvu, mutta vaihtoehtojen muuttumista ei huomioida selostuksessa kuin karttakuvissa ja toteamalla, mitä alueiden sijainneissa on huomioitu.

Sähkön siirron vaihtoehdot on kuvattu riittävästi ja selkeästi kartalla. Sähkön siirtovaihtoehtojen lukumäärä on vähentynyt ohjelmavaiheesta. Reitit ovat pääpiirteittäin samat kuin osa ohjelmavaiheen reiteistä. Muutoksia ei ole kuvattu erikseen. Sähkön siirron osalta olisi tullut esittää yhteisvaikutuksia havainnollistavat periaatekuvat johtokäytävästä ja voimajohtopylväiden tilantarpeesta.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Voimassa olevaan Keski-Pohjanmaan maakuntakaavaan sisältyy yleisiä määräyksiä, joita ei ole huomioitu selostuksessa. Määräykset liittyvät maankäyttöratkaisuihin, joilla on tai voidaan olettaa olevan valtakunnallista, maakunnallista tai ylikunnallista merkitystä, mutta joita ei ole otettu maakuntakaavaa laadittaessa huomioon.

Mahdolliselle eroavaisuudelle maakuntakaavasta tulee olla riittävät selvitykseen pohjautuvat perusteet, eikä eroavaisuus muutoinkaan voi olla maakuntakaavan tavoitteiden vastainen. Arviointiselostuksessa olisi ollut tärkeää yksiselitteisemmin avata ja perustella maankäytöllisestä tilanteesta poikkeamista tai eroavaisuutta maakuntakaavasta poikkeamiselle. Arviointiselostuksesta ei ilmene kuinka hanke on arvioitu osaksi tai osana

maakunnallista tai seudullista suunnittelukokonaisuutta maankäytön ja erityisesti kaavoituksen osalta. Yhteisvaikutusten osalta jää epäselväksi, onko Perhon useiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia arvioitu maakuntakaavoituksen näkökulmasta. Selostuksessa olisi tullut arvioida, maakuntakaavoituksen suunnittelumääräykset ja tavoitteet huomioiden, voiko hanke yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa vaikeuttaa maakuntakaavojen mukaisten tuulivoima-alueiden toteuttamisen.

Arviointiselostuksessa on esitelty pohjalaismaakuntien tuulivoimakaavoituksen tueksi laadittua tuulivoimaselvitystä, muttei toisaalta arvioitu kuinka jatkosuunnittelussa huomioon otettavat erityispiirteet on kaavoituksen ja maankäytön näkökulmasta huomioitu. Myös arvio hankkeen vaikutuksista Ahvenlammen ja Kokkonevan tuulivoimakaavoihin puuttuu. Yleiskaavojen osalta olisi ollut tarpeellista esittää voimassa olevien kaavojen kaavamääräykset.

Suunnitelmat ja luvat

Arviointiselostuksessa on esitetty kattavasti hankkeen tarvitsemia lupia, sopimuksia ja pyydettäviä lausuntoja. Koska ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä arvioidaan myös toiminnan päättymisen vaikutuksia, yhteysviranomaisen muistuttaa, että voimalan purkaminen edellyttää nykyisen lainsäädännön (Rakentamislaki 751/2023 55 §) mukaan purkamislupaa. Arviointiselostuksessa ei ole mainittu sähkönsiirron lunastuslupamenettelyä.

Maisema ja kulttuurihistoriallinen ympäristö

Arvioinnissa on huomioitu etäisyyden vaikutus ympäristöministeriön vuonna 2016 antaman ohjeistuksen pohjalta, jonka lähtökohtana on olleet noin 200 metriä korkeat voimalat. Arviointiselostuksessa todetaan, että maisemavaikutusten arvioinnin vaikutusalueet on laadittu ennen uuden ohjeistuksen ilmestymistä. Selostuksessa todetaan myös, että 25 kilometrin vaikutusalue on arvioitu riittäväksi näkymäalueanalyysin perusteella. Arviointiselostuksessa on huomioitu se, että nykyiset voimalat ovat vuonna 2016 annetun ohjeistuksen pohjana olleita voimaloita huomattavasti korkeampia, mutta ei ole otettu huomioon kokoeron vaatimaa muutosta vaikutusaluevyöhykkeissä.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että etäisyysalueita olisi ollut hyvä laajentaa suunnitellun voimalakoon ollessa noin 120 metriä vanhaa ohjeistusta korkeampi, ja toteaa, että näkymäalueanalyysin perusteella voimalat näkyvät paikoin yli 25 kilometrin etäisyydellekin, esimerkiksi Lappajärven länsirannan osalta. Vanhojen etäisyysvyöhykkeiden käyttäminen myös vääristää hankkeen maisemavaikutusten havainnollistamista.

9.7.2025

Havainnekuviissa ei ole huomioitu aurinkovoimaloiden maisemavaikutuksia. Arviointiselostuksessa todetaan, että lähialueelta katsottuna pinta-alaltaan laaja aurinkopaneelialue voi olla maisemavaikutuksiltaan merkittävämpi kuin yksittäiset tuulivoimalat. Kuitenkaan aurinkovoimaloista ei ole laadittu yhtään havainnekuva. Aurinkovoima-alue näkyy arviointiselostuksen mukaan selkeästi paikallistieltä taustalla näkyen myös tuulivoimalat ja mahdollisesti voimalinja. Esimerkiksi tästä näkymästä olisi ollut hyvä esittää havainnekuva.

Tarkastelussa on käytetty apuna näkyvyysalueanalyysiä sekä havainnekuvia 10 kuvauspisteeltä eri suunnilta hankealueen ympäriltä. Näkyvyysalueanalyysissä ja havainnekuviissa on käytetty hankkeeseen suunnitellun mukaisia voimalakorkeuksia. Sähkönsiirrosta ei ole esitetty havainnekuvia. Havainnekuvien osalta yhteysviranomaisen toteaa, että panoraamakuviissa voimalat katoavat helposti horisonttiin sekä päivä- että yöajan kuvissa.

Arviointiselostuksessa on esitetty haruksellinen voimalatyyppejä. Jos hankkeessa on tarkoitus käyttää haruksellisia voimalatyyppejä, olisi ollut hyvä laatia havainnekuvia myös niiden osalta.

Maisemavaikutusten lieventämiskeinoja ei ole esitetty. Lieventämiskeinoja ovat muun muassa voimalakorkeuden madaltaminen ja voimaloiden poisto.

Linnusto

Yhteysviranomaisen viittaa Metsähallituksen antamaan lausuntoon ja toteaa, että vaikutusten arviointi on salassa pidettävän lajin arvioinnissa tehtyjen havaintojen perusteella puutteellinen. Arvioinnissa ei ole huomioitu hankkeen vaikutuksia salassa pidettävän lajin mahdolliseen reviiriin, joka sijoittuu arvioitua lähemmäs suunniteltua tuuli- ja aurinkovoima-alueita, vaikka reviiri on viranomaisen näkemyksen mukaan tunnistettu hankkeesta vastaavan maastoselvityksissä. Hankealueen ympäristöön sijoittuvien reviirien tilaa ja merkitystä tulee tarkentaa, ja sen perusteella tarkentaa arviota hankkeen ja eri hankkeiden yhteisvaikutukset kyseessä olevaan reviiriin. Tarkennettu arviointi tulee tehdä ennen kaavan hyväksymistä.

Hankealueella havainnoitiin lintujen kevätmuuttoa 10 päivän ajan ja syysmuuttoa 10 päivän ajan vuonna 2023. Ympäristöministeriön julkaiseman Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa-oppaan (2016) mukaan kevät- ja syysmuuton seuranta tulisi toteuttaa vähintään 30 päivän ajan niin maaliskuu-kuussa kuin elokuu-marraskuussa (kevät 30 pv + syys 30 pv).

Melu ja välke

Arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa yhteysviranomainen on todennut, että arviointiselostuksessa tulee kuvata selkeästi melumallinnuksissa käytettyjen ja hankkeeseen suunniteltujen voimaloiden eroavuudet ja arvioida niiden vaikutukset lähtömelutasoon ja melun leviämiseen. Voimaloiden suuremman koon vaikutuksia ei kuitenkaan ole arvioitu, eikä esitetty siitä aiheutuvaa epävarmuutta mallinnuksen tuloksiin.

Melumallinnuksessa on käytetty kaikille voimaloille napakorkeutta 205 metriä ja roottorin halkaisijaa 172 metriä, kun hankealueelle suunnitellaan voimaloita, joiden napakorkeus on enintään 230 metriä ja roottorin halkaisija on enintään 230 metriä. Välkemallinnuksessa on käytetty napakorkeutta 205 metriä ja roottorinhalkaisijana 230 metriä. Arviointiselostuksessa ei ole perusteltu, miksi kyseisiä mittoja on käytetty mallinnuksessa.

Raportoinnista ei käy ilmi, onko mallinnuksissa huomioitu aurinkopaneelikenttien melua heijastavaa vaikutusta.

Melun osalta arviointiselostuksessa ei esitetä taulukkomuodossa mallinnuksen tuloksia. Siten jää epäselväksi, mitkä ovat tarkat äänitasot eri tarkastelupisteissä. Arviointiselostuksessa on esitetty vyöhykekartat melun leviämisestä eri äänitasoalueiden mukaisesti, mutta tarkat mallinnustulokset tarkastelupisteittäin on esitetty vain liitteessä. Myöskään välkkeen osalta arviointiselostuksessa ei esitetä mallinnuksen tuloksia kaikkien reseptoripisteiden osalta taulukkomuodossa.

Välkkeen osalta voimalakorkeuden ja lapojen mitoituksen vaikutuksia ei ollut esitetty arviointiselostuksessa lieventämiskeinoina.

Kasvillisuus- ja luontotyytit

Voimalapaikkojen ja rakennettavien alueiden kasvillisuus- ja luontotyyppien kuvaukset ovat yleispiirteisiä arviointiselostuksessa tai sen liitteissä.

Direktiivilajit

Arviointiselostuksesta ei selviä, onko sähkönsiirtoreitillä SVE1 kartoitettu liito-oravan esiintymistä tai tehty havaintoja lajista. Lisäksi hankealueella helmikuussa 2023 havaitut potentiaaliset liito-oravakohteet olisi tullut esittää kartalla liito-oravaselvityksen raportissa. Myös muiden direktiivilajien osalta selvitys sähkönsiirtoreittien osalta puuttui kokonaan. Lepakoiden muuttoa ei ole huomioitu lainkaan arviointiselostuksessa tai liitteenä olevassa lepakkoselvitysraportissa.

Metsäpeura

Metsäpeuran kesäaikaista esiintymistä hankealueella ei ole tarkennettu ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä, vaikka alueella on tehty luontoselvitysten yhteydessä lajista kesäaikaisia havaintoja, jotka

voivat viitata lajin lisääntymiseen. Hankkeen vaikutusten arviointi perustuu oletukseen, että vasanhoitoalueet sijaitsevat kauempana hankealueesta, ja tämä oletus on perusteltu puutteellisesti.

Ekologiset yhteydet ja muu eläimistö

Arviointiselostuksessa ei ole huomioitu Keski-Pohjanmaan liiton 6. vaihemaakuntakaavan suunnittelua varten syksyllä 2024 laadittua viherrakenneselvitystä (Keski-Pohjanmaan viherrakenneselvitys). Tässä selvityksessä Honkahuhdan hankealueella on tunnistettu ekologinen yhteys, huomionarvoinen viheralue sekä viherrakenteiden ydinalue. Vaikutusten arviointi ekologiin yhteyksiin jää puutteelliseksi ja arviointia tulee tarkentaa hankkeen jatkosuunnittelussa.

Yhteisvaikutukset

Arviointiselostuksessa yhteisvaikutuksia on arvioitu jokaisen arvioitavan teemakokonaisuuden yhteydessä. Menettely on hyvä, sillä se varmistaa, että yhteisvaikutukset käsitellään kaikkien arvioinnin osa-alueiden osalta. Kokonaisuuden arviointia olisi kuitenkin helpottanut yhteisvaikutukset kokoava kappale.

Yhteisvaikutusten osalta kaikkia alueen maankäyttöä muuttavia hankkeita ei ollut lueteltu arviointiselostuksessa.

Lähellä toisiaan sijaitsevien Honkahuhdan, Ahvenlammen ja Kokkonevan tuulivoima-alueiden yhteisvaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan toteutumiseen kohdistuvia yhteisvaikutuksia. Näin ollen arviointiselostus ei sisällä arviota siitä, onko hankkeiden muodostama kokonaisuus voimassa olevan maakuntakaavan mukainen.

Maakuntakaavan mukaisuutta ei ole yhteisvaikutusten osalta arvioitu.

Sähkönsiirron osalta yhteisvaikutusten arviointia ei ollut tehty. Yhteisvaikutusten hahmottamiseksi vaikutusalueen muista olemassa olevista ja suunnitelluista siirtolinjoista olisi tullut laatia karttakuvaus.

Välkkeen yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitu hankealueen pohjoispuolella sijaitseva Ahvenlammin tuulivoimahanke sekä itäpuolella sijaitseva Kokkonevan tuulivoimahanke. Hankealueen luoteispuolella olevaa Löytönevan tuulivoimahanketta ei ole huomioitu. Löytönevan hankkeen poisjättämistä välkkeen yhteisvaikutusten arvioinnista ei ole perusteltu. Löytönevan hanke tulee huomioida jatkosuunnittelussa.

SVE3A:n ja SVE3B:n osalta ei ollut arvioitu yhteisvaikutuksia pintavesiin muiden sähkönsiirtolinjojen kanssa, vaikka suunnitellut reitit kulkevat osan matkaa samassa johtokäytävässä muiden sähkönsiirtolinjojen kanssa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Vaikutuksia arkeologisiin kohteisiin ja kulttuuriperintöön ei ole arvioitu riittävästi. Arviointiselostuksessa on mainittu, mihin kohteisiin haitallisia vaikutuksia voi kohdistua, ja niiden etäisyydet työkohteista. Arkeologiset kohteet ja muuttuva maankäyttö kuten tuulivoimalat ja tielinjat olisi tullut esittää arviointiselostuksessa karttaotteineen ja sanallisine kuvauksineen niin, että muuttuvaan maankäytön suhde ja mahdolliset vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön selkiytyvät.

Sähkönsiirtoreiteillä ja aivan sen läheisyydessä sijaitsevat arkeologiset kohteet olisi tullut esittää myös karttakuvana, sillä esitetty kuva ei anna riittävän tarkkaa kuvaa kohteiden sijainnista suhteessa sähkönsiirtoon.

Pintavedet

Arviointiselostuksen mukaan hankkeessa ei vielä tiedetä kaikilta osin mihin suuntaan vedet aurinkovoimala-alueelta tullaan johtamaan. Myöskään kuivatustarpeesta ei ole tietoa tai arviota. Voimalapaikoilta ei ole arviointiselostuksen mukaan tehty kartoituksia mustaliuskeeseen tai happamuuteen liittyen. Taulukossa 51 esitettyjen tutkimussoiden sijaintia ei pystynyt arviointiselostuksen aineiston perusteella paikantamaan. Vesistövaikutusten kannalta arviointiselostuksessa annettuun pH:n keskiarvon sijaan merkittävämpiä tietoja olisivat pH minimi ja pH:n vaihteluväli.

Sähkönsiirtoreittejä ei ole esitetty kokonaisuudessaan sellaisella kartalla, jossa näkyisi pienet uomat ja nykyinen ojaverkosto. Tämä vaikeuttaa sähkönsiirron vaikutusten arviointia.

Pohjavedet

Pohjavesivaikutusten merkittävyyden arvioinnissa ei ole arvioitu vaikutuksia pohjaveden määrään vaan ainoastaan laatuun.

Ilmasto

Arviointiselostuksessa ei ole suhteutettu hankkeen päästöjä alueen päästötilanteeseen tai ilmastotavoitteisiin turpeeseen sitoutuneen hiilen hajoamista ja sen ilmastovaikutuksia. Yhteysviranomaisen on ohjelmalausunnossa todennut, että entisten turvetuotantoalueiden kuivatuksen jatkuessa hankkeen rakennus- ja toimintavaiheessa, arviointiselostuksessa tulisi arvioida myös turpeeseen sitoutuneen hiilen hajoamista ja sen ilmastovaikutuksia. Tätä ei ole huomioitu arviointiselostuksessa. Selostuksessa olisi tullut myös esittää haitallisten ilmastovaikutusten lievennyskeinoja sekä näiden käyttöönottoa.

Hankkeen ilmastohyödyt ja -haitat on käsiteltävä toisistaan erillisinä. Esimerkiksi uusiutuvalla energiantuotannolla ei voida korvata metsäkatoa. Tuulivoima ei siis korvaa puuston menetystä ja hiilivaraston menetystä toisin kuin selostuksessa kerrotaan. Vaihtoehtojen vertailutaulukossa ei ole myöskään otettu huomioon vaihtoehdon V0 hiilinielujen ja -varastojen

säilymistä. Lisäksi selostuksessa ei ole mainittu hankkeeseen liittyviä ilmastomuutokseen sopeutumisen tarpeita tai ilmastoriskejä ja sitä, miten ne otetaan huomioon. Hankkeen jatkosuunnittelussa olisi hyvä kiinnittää huomiota sopeutumisen tarpeeseen ja riskeihin.

Turvallisuus ja riskit

Arviointiselostuksessa olisi ollut tarpeen käsitellä turvallisuutta ja onnettomuustilanteita koskien mahdollista tuulivoiman ja aurinkovoiman välistä riskisuhdetta, sillä energiantuotantomuodot sijoittuvat hyvin lähekkäin toisiaan. Onko esimerkiksi mahdollista, että tuulivoimala osuu kaatuessaan aurinkopaneelin päälle.

Hankealueelle sijoittuu rakennus, jonka käyttötarkoitusta ei ole kuvattu eikä siihen kohdistuvia vaikutuksia arvioitu. Arviointiselostuksesta ei käy ilmi, mitä rakennukselle on tarkoitus tehdä tai voiko rakennuksen käyttäjiin mahdollisesti kohdistua tuulivoimaloiden vaikutuksia esimerkiksi turvallisuuden näkökulmasta muun muassa jääheitteiden osalta.

6 Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään Honkahudnan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen keskeisimmät vaikutukset kohdistuvat metsäpeuraan lajina sekä Natura2000-alueiden suojeluperusteena, salassa pidettävään lajiin sekä muuhun linnustoon, maisemaan, pintavesiin, ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä maankäyttöön. Hankkeella on myös merkittäviä yhteisvaikutuksia lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa.

Yhteysviranomaisen toteaa, että vaihtoehtojen vaikutusten välillä ei ole havaittavissa suuria eroja, koska vaihtoehdot ovat laajuudeltaan hyvin samankaltaisia. Vaihtoehdon VE1b on vaikutukset ympäristöön ovat kielteisimmät johtuen suuremmasta aurinkovoima-alueiden pinta-alasta. Sähkönsiirtovaihtoehdoista kielteisimmät ympäristövaikutukset ovat vaihtoehdolla SVE1, joka on siirtovaihtoehdoista pisin.

Hankealue sijoittuu Suomenselän metsäpeurapopulaation elinalueelle. Arviointiselostuksen mukaan hankkeesta metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten arvioidaan olevan kokonaisuudessaan vaihtoehdoissa VE1b ja VE2b kohtalaisia, jolloin myöskään merkittävien heikentävien vaikutusten muodostumista ei voida täysin poissulkea. Toteutusvaihtoehdoissa VE1a ja VE2a hankkeen aiheuttama heikentävä vaikutus arvioidaan arviointiselostuksessa vähäiseksi. Yhteysviranomaisen

yhtyy arviointiselostuksen arvioon vaihtoehtojen VE1b ja VE2b osalta, mutta huomauttaa, että arviointiin liittyy epävarmuutta, sillä metsäpeurojen kesäaikaista esiintymistä alueella ei ole selvitetty. Vaihtoehtojen VE1a ja VE2a osalta yhteysviranomaisen toteaa, että vaikutukset saattavat olla arvioitua suuremmat, sillä jo pelkät tuulivoimalat oheisrakenteineen aiheuttavat todennäköisesti välttelykäyttäytymistä.

ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö on arvioinut Natura-lausunnossaan Honkahuhdan hankkeella olevan varovaisuusperiaatteen mukaisesti merkittävä heikentävä vaikutus metsäpeuraan, ottaen huomioon, että metsäpeuran kesäiseen vasanhoitojaksoon ja vaellusreitteihin kohdistuvat vaikutukset Ruokkaannevan Natura-alueen osalta sekä yhteisvaikutukset ja vaikutusten laajuus kaikkien Natura-alueiden osalta sisältävät huomioitavan määrän epävarmuutta.

Tuulivoiman vaikutukset salassa pidettävälle lajille on arvioitu arviointiselostuksessa varovaisuusperiaate ja yhteisvaikutukset huomioiden kohtalaisen kielteiseksi. Yhteysviranomaisen toteaa, että salassa pidettävän lajiin liittyvä arviointi on osin puutteellinen ja hankkeen vaikutukset salassa pidettävälle lajille voivat nousta merkittäviksi.

Hankeen pesimälinnustoon kohdistuvat vaikutusmekanismit on tunnistettu oikeansuuntaisesti ja hankkeen, erityisesti tuulivoimaloiden, vaikutukset alueen pesimälinnustoon ovat vähintään kohtalaiset kielteiset. Yhteysviranomaisen näkee ongelmalliseksi tuulivoimaloiden sijainnin Loukkusaarenneva–Iso-Rahkannevan MAALI-alueen välittömässä lähietäisyydessä.

Vaikutuksen hankealueen kautta muuttaville ja alueella pesiville kurjille on arvioitu kohtalaisen kielteiseksi. Muutoin hankealueen kautta muuttaville linnuille törmäysriski ja voimaloiden aiheuttama estevaikutus arvioidaan selostuksessa kokonaisuudessaan vähäiseksi. Yhteysviranomaisen toteaa, että muuttolinnustoon kohdistuviin vaikutusarviointiin sisältyy epävarmuutta riittämättömien selvitysten vuoksi, eikä arvioitua suurempia vaikutuksia muuttolinnustoon voida sulkea pois.

Yhteysviranomaisen toteaa, että vaihtoehdot VE1a ja VE1b ovat Keski-Pohjanmaan vaihemaakuntakaava 4. mukaan maakunnallisesti merkittävää tuulivoimarakentamista, joka tulee osoittaa maakuntakaavassa tuulivoima-alueena. Hankealuetta ei ole kuitenkaan merkitty tuulivoima-alueeksi, joten vaihtoehdot VE1a ja VE1b eivät ole toteutettavissa osayleiskaavalla. Vaikka vaihtoehtojen VE2a ja VE2b voimalamäärä alittaa maakunnallisesti merkittävän tuulivoima-alueen rajan, on huomioitava, että suunnitteilla olevat, lähellä toisiaan sijaitsevat Honkahuhdan, Ahvenlammen ja Kokkonevan tuulivoima-alueet yhdessä muodostavat maakunnallisesti merkittävän tuulivoima-alueiden keskittymän. Voimassa olevan maakuntakaavoituksen osalta ei ole tarkasteltu näin laajan

tuulivoima-alueen sijoittamisedellytyksiä. Vain osa keskittymästä sijoittuu Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle. Voimassa olevassa Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa on lisäksi osoitettu Patanan tuulivoima-alue ja Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa Vimpelin tuulivoima-alue.

Hankkeella on suuri kielteinen maisemavaikutus Haukan pihapiirin maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja kohtalaisia kielteisiä maisemavaikutuksia läheisille kyläalueille, kuten Haukan ja Peltokankaan kyliin sekä Perhonjoen kyliin. Kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia on myös avosuomaisemiin, muun muassa Natura2000-alueisiin ja maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin. Vaihtoehtojen maisemavaikutukset ovat samankaltaiset.

Meluvaikutusten arviointiin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä ja riski melun ohjearvon ylitykselle, koska suunnitellut voimalat ovat mittasuhteiltaan ja nimellisteholtaan paljon suurempia kuin voimalat, joiden lähtömelutasoon mallinnus perustuu. Lisäksi mallinnuksessa on käytetty meluvaikutuksia lieventäviä ratkaisuja, sillä käytetyn voimalatyypin lavat ovat hammastettuja. Yhteysviranomaisen toteaa, että toteutettavien voimaloiden melutason on alitettava tuulivoimamamelulle asetetut ohjearvot.

Arviointiin liittyvät epävarmuustekijät huomioiden hankkeen meluvaikutuksista voi muodostua arvioitua kielteisempiä vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Välkevaikutusten osalta molemmissa vaihtoehdossa ylittyy Ruotsin suositusarvo 8 h/v todellista välkettä kahden asuinrakennuksen kohdalla. Ruotsin suositusarvo enintään 30 minuuttia välkettä päivässä alittuu kaikkien reseptoripisteiden osalta.

Yhteysviranomaisen katsoo, että molemmissa hankevaihtoehdossa välkehaitan ehkäisemiseksi voimaloiden määrää, sijoittelua tai korkeutta tulee muuttaa niin, että välkehaittaa ei synny. Välkemallinnukset tulee tarkistaa rakentamislupavaiheessa, kun tarkat rakennuspaikat ovat selvillä.

Pintavesivaikutukset on arviointiselostuksessa arvioitu kohtalaisiksi hankevaihtoehdossa VE1b ja VE2b. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutukset voivat olla arvioitua suurempia, johtuen arvioinnin epävarmuustekijöistä.

Pohjavesivaikutusten merkittävyys sähkönsiirron eri hankevaihtoehdossa on aliarvioitu vaihtoehdossa SVE1. Arviointiselostuksessa vaikutusten merkittävyys kaikissa vaihtoehdossa on arvioitu vain vähäiseksi negatiiviseksi. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 on muita vaihtoehtoja haitallisempi pohjaveden suojelun näkökulmasta.

Arviointiselostuksen mukaan hankkeella ei ole vaikutuksia luontodirektiivin liitteen IV a lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin tai ne ovat vähäisiä

kielteisiä, sillä rakentaminen ja toiminta aiheuttavat häiriötä eläimistölle ja suotuisien elinympäristöjen määrä vähenee. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että uhanalaiset kasvilajit ja luontotyytit sekä direktiivilajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen turvaaminen tulee huomioida voimalapaikkojen ja sähkönsiirtolinjan sijoittamisessa.

Hankkeella voi olla merkittäviä kielteisiä yhteisvaikutuksia muiden lähialueen hankkeiden kanssa. Yhteisvaikutuksia muodostuu muun muassa metsäpeuran elinoloihin ja Natura2000-alueisiin, joiden suojeluperustelaji metsäpeura on, maisemaan, meluun sekä maakuntakaavan toteutumiseen. Myös sähkönsiirrosta aiheutuu maisemallisia yhteisvaikutuksia.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että hankkeiden yhteisvaikutukset maisemaan voivat paikoin muodostua merkittäviksi, sillä noin 20 kilometrin etäisyydellä hankealueesta sijaitsee 13 eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta. Maiseman osalta yhteisvaikutuksia muodostuu erityisesti vaikutusalueen avonaisille alueille kuten hankealueen länsipuolen järviolueille ja ranta-asutukselle 5–30 kilometrin etäisyydellä sekä itäpuolen suoalueille lähimmillään vajaan viiden kilometrin etäisyydellä.

Arviointiselostuksessa todetaan, että hankkeen, Ahvenlammen, Kokkonevan, Löytönevan ja Limakon voimala-alueet muodostaisivat toteutuessaan maisemassa selkeän tuulivoimakeskittymän. Yhteysviranomaisen yhtyy tähän arvioon. Yhteisvaikutusten myötä maisemakuvaan saattaa muodostua kohteita, joissa tuulivoima-alueet muodostavat ryhmiä, joiden lähivaikutusalueet ovat osittain päällekkäisiä, jolloin voimalat voivat hallita maisemaa eri suunnista. Melumallinnuksen mukaan melun osalta yhteisvaikutuksia aiheutuu yhdelle hankkeen ja Kokkonevan hankkeen väliselle alueelle sijoittuvalle asuinrakennukselle.

Perustelut

Metsäpeura

Hankealue ja sen eteläpuoliset, Porasen ympäristön suo- ja metsäalueet (muun muassa Ruokkaannevan, Hötölamminnevan ja Patanajärvenkallion Natura-alueet) ovat yksi tärkeimmistä Suomenselän metsäpeurakannan vaelluksenaikaisista kerääntymä- ja levähdysalueista, jonka kautta metsäpeuroja liikkuu kevät- ja syysvaelluksen aikana. Hankevaihtoehdot VE1b ja VE2b todennäköisesti aiheuttavat pysyvän esteen metsäpeurojen vakiintuneelle vaellusreitille, mikä voi muuttaa reittejä pysyvästi. Vaikka aurinkovoima-alueiden aitaaminen aiheuttaa mahdollisesti suoraa estevaikutusta alueen kautta liikkuville metsäpeuroille, tulevat jo tuulivoimalat ja niiden edellyttämät oheisrakenteet todennäköisesti

aiheuttamaan häiriövaikutusta metsäpeuroille. Kuten Luonnonvarakeskus lausunnossaan toteaa, metsäpeuralle tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura2000-alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää noin viiden (5) kilometrin suojavyöhyke. Metsäpeuraselvityksessä todetaan vaellusreittien muutosten voivan heijastua myös metsäpeurojen alueen käyttöön muina vuodenaikoina, jolloin vaikutuksia voi aiheutua myös ympäröivien Natura-alueiden houkuttelevuuteen metsäpeuran kesä- ja talvilaidunalueena. Tällöin hankkeella olisi heikentäviä vaikutuksia myös vasomis- ja vasanhoitoalueisiin. Yhteysviranomainen huomauttaa, että hankealueella on paljon metsäpeuran kesäelinympäristöiksi sopivia alueita. Hankealueella on metsäpeuran esiintymistä selvitetty ensisijaisesti lumijälkilaskennoilla, jotka eivät kuvaa metsäpeuran esiintymistä alueella kesäaikaan. Arviointiin liittyy epävarmuutta ja hankkeesta voi aiheutua arvioitua merkittävämpiä kielteisiä vaikutuksia metsäpeuralle.

Mikäli laadukkaita suoerämaita menetetään, niitä ei voida kompensoida. Nykyinen peurakannan kasvu ja elinkyky on enimmäkseen Suomenselän kannan varassa. Tämä korostaa kaikkien metsäpeuralle tärkeiden Natura-alueiden ja niitä ympäröivien soveltuvien alueiden merkitystä metsäpeuran kannalta.

Natura-arviointi

Metsähallitus

Metsähallitus katsoo, että Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen vaikutukset Ruokkaannevan (FI0800041, SAC), Patanajärvenkankaan (FI1001003, SAC) ja (FI1001010, SAC) Natura-alueisiin kohdistuvat alueiden suojeluperusteena olevaan metsäpeuraan, jonka kannalta merkittävälle lisääntymis- ja vaellusaikaiselle kerääntymäalueelle suunniteltu hanke sijoittuu. Metsähallitus katsoo, ettei suunnitellulla hankkeella ole vaikutusta Natura-alueiden muihin suojeluperusteisiin (luontotyytit, saukko).

Metsähallitus yhtyy Natura-arviointien johtopäätökseen siltä osin, ettei suunnitellulla hankkeella ole todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia metsäpeuran esiintymiseen Ruokkaannevan, Patanajärvenkankaan ja Hangasneva-Säästöpiirinnevan Natura-alueilla, mikäli vaikutuksia tarkastellaan yksinään ilman muita alueelle suunniteltuja tuuli- ja aurinkovoimahankkeita. Arviointiin liittyy kuitenkin epävarmuuksia, koska metsäpeuran kesäaikaista esiintymistä erityisesti Porasen ympäristössä (Ruokkaanneva, Patanajärvenkangas) ei tehdyissä Natura-arvioinneissa yksityiskohtaisesti kuvata.

Metsähallitus huomauttaa, että Honkahuhdan tuotantoalueen ympäristöön on jo aikaisemmin kaavoitettu runsaasti tuulivoimaa. Metsähallitus katsoo, että arvioitu hanke muodostaa yhdessä erityisesti Ahvenlammen, Kokkonevan ja Patanan tuulivoimahankkeiden kanssa yhtenäisen

tuotantoaluekokonaisuuden, jolla on todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia erityisesti metsäpeuran vaelluskäyttäytymiseen ja edelleen lajin kerääntymäalueisiin hankealueen läheisyydessä. Vaikka Natura-arvioinnissa tunnistetaan, että hankkeilla voi olla vaikutusta metsäpeuran vaellusreitteihin, ei merkittävää haittaa pystytä sulkemaan Natura-arvioinnissa pois, eikä esitetä sellaisia lieventäviä toimenpiteitä, joilla merkittävät vaikutukset voidaan välttää. Arviointia tulee tältä osin tarkentaa kaikkien käsiteltyjen Natura-arviointien osalta.

Metsähallitus katsoo, että Natura-arviointia tulee lisäksi tarkentaa metsäpeuran kesäaikaisen esiintymisen osalta erityisesti Ruokkaannevan Natura-alueen osalta. Lisäksi Hangasneva-Säästöpiirinnevan Natura-alueen osalta arvioinnissa tulee huomioida viranomaisten aikaisemmin Ahvenlammen ja Kokkonevan tuulivoimahankkeiden Natura-arvioinnista antamat lausunnot.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, luonnonsuojeluyksikkö

ELY-keskus toteaa Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa, että Honkahuhdan hankkeen vaikutusten merkittävyys Ruokkaannevan, Hangasneva-Säästöpiirinnevan ja Patanajärvenkankaan Natura-alueiden suojeluperusteena olevaan metsäpeuraan jäävät epävarmoiksi. Vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella varovaisuusperiaate edellyttää Natura-arvioinnin kohdalla merkittävien vaikutusten poissulkemista tavalla, joka ei jätä epäilyksiä (mm. KHO 2020:3). ELY-keskus toteaa, että nykytiedon valossa ei voida poissulkea merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Honkahuhdan hankealueen läheisyydessä sijaitsevien Natura-alueiden metsäpeurapopulaatioille ja niiden vaellusreiteille. Täten jää tieteellinen epävarmuus hankkeen vaikutuksista Natura-alueiden suojeluperusteena oleviin luonnonarvoihin. Euroopan komission julkaisemaan ohjeeseen (Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset) viitaten, mikäli vaikutus on epävarma, suunnitelma myös heikentää merkittävästi Natura-arvoja. Nyt kyseessä olevan hankkeen kohdalla vaikutukset metsäpeuraan tulee täten arvioida varovaisuusperiaatteen mukaisesti merkittävän heikentäviksi.

ELY-keskus muistuttaa, että luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos Natura-arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän Natura 2000 -alueen luonnonarvoja.

Vaikka tutkitun tiedon puutteen vuoksi metsäpeuraan kohdistuvia merkittäviä vaikutuksia ei voida arviointia täydentämällä sulkea pois, on arviointia epävarmuuksien vähentämiseksi ja arvioinnin tarkentamiseksi syytä täydentää. Natura-arviointia tulee täydentää välttelykäyttäytymiseen

ja vasanhoitojakson kannalta oleellisten alueiden esiintymiseen liittyvällä tarkastelulla Ruokkaannevan Natura-alueen osalta. Sähkönsiirtoreittien vaikutuksia metsäpeuroihin tulee täydentää kaikkien tarkasteltujen Natura-alueiden osalta. Honkahuhdan hankkeen ja ympäröivien hankkeiden yhteisvaikutuksia metsäpeuran vaellusreitteihin ja sitä kautta lisääntymisalueisiin tulee tarkentaa. Yhteisvaikutusten arvioimisessa tulee huomioida myös Jylkkä-Alajärvi voimajohtohanke ja Lestijärvi-Alajärvi voimajohto.

Linnusto

Hankealue sijoittuu salassa pidettävän lajin kahden tunnetun reviirin välille ja näistä toisen reviirin alueelle. Ottaen huomioon hankkeen omien linnustoselvitysten havainnot ilmeisestä reviiristä, hankkeen vaikutuksia salassa pidettävään lajiin ei ole arvioitu riittävästi, joka huomioiden hankkeella voi olla merkittäviä vaikutuksia salassa pidettävään lajiin. Salassa pidettävän lajiin kohdistuvia yhteisvaikutusten osalta on tarkasteltu Honkahuhdan ja Kokkonevan ja Limakon tuulivoima-alueiden yhteistä törmäysriskiä ja elinympäristömenetyksiä ja sähkönsiirtolinjoja. Yhteysviranomaisen toteaa, että jatkosuunnittelussa yhteisvaikutusten arvioinnissa on tarpeen huomioida myös mahdolliset muut vaikutusalueelle sijoittuvat lainvoimaiset tuulivoimakkaavat.

Tuuli- ja aurinkovoimaloiden toiminnan aikaisia vaikutuksia linnustoon ovat elinympäristön muutokset, estevaikutus, melu, valojen aiheuttama häiriö sekä törmäysriski. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan voimaloita tulee siirtää kauemmas Loukkusaarenneva–Iso-Rahkanevan MAALI-alueesta, jotta alueen linnustoon kohdistuvia vaikutuksia voitaisiin ehkäistä. Erityisesti tuulivoimalat numero 5 ja 6 sijaitsevat linnustollisesti arvokkaiden alueiden välittömässä läheisyydessä. Arviointiselostuksen mukaan yksi metson soidinpaikka tulee todennäköisesti häviämään. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan metson soidinpaikka hankealueella tulee säilyttää ja tuulivoimala numero 1 tulee sijoittaa vähintään 800 metrin päähän soidinpaikasta. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että kanalintujen voimakkaiden vuosien välisten kannanvaihteluiden vuoksi laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna voi antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lajien lisääntymisympäristönä ja tämä tulee huomioida jatkosuunnittelussa. Lisäksi jatkosuunnittelussa tulee huomioida kaikki arviointiselostuksessa esitetyt linnustovaikutusten lieventämiskeinot.

Hankealueella toteutettu muutonseuranta ei vastaa ympäristöministeriön oppaan (2016) suosituksia ja niitä tulee täydentää. Törmäysmallinnusten tulosten mukaan yksistään Honkahuhdan muuttolintujen törmäysriski on lähes kaikilla lajeilla hyvin pieni tai pieni (lukuun ottamatta syksyllä räkättirastasta, jolla mallinnettu 2,9 törmäystä/syksy), naapurihankkeiden ja Honkahuhdan voimalat mahdollisine haruksineen sekä sähkönsiirtoreitit

lisäävät yhdessä alueen kautta muuttavien lintujen törmäysriskiä. Yhteisvaikutukset aiheuttavat törmäysriskin lisäksi häiriö- ja estevaikutuksen lisääntymistä ja elinympäristöjen pirstoutumista. Yhteisvaikutuksia saattaa syntyä myös laajalla alueella kaartelevien päiväpetolintujen kohdalla.

Maankäyttö ja kaavoitus

Arviointiselostuksessa on esitetty, että seudullisesti merkittävä tuulivoimaloiden alue on maakuntakaavan mukaan yli 10 voimalan kokonaisuus, mutta Keski-Pohjanmaan IV maakuntakaavan kaavaselostuksen (31.3.2015) mukaan maakunnallisesti merkittävä tuulivoima-alue muodostuu vähintään kymmenestä voimalasta. Honkahuhdan hankealuetta ei ole voimassa olevassa Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alueeksi, joten VE1a ja b ei ole voimassa olevan maakuntakaavan mukainen. Vaihtoehdot VE2a ja b (8 voimalaa) ei ole kokoluokaltaan maakunnallisesti merkittävä tuulivoimahanke, mutta hankealueen läheisyydessä on useita Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavoissa osoitettuja tuulivoima-alueita, joihin vaihtoehdosta VE2a ja b voi aiheutua kielteisiä yhteisvaikutuksia.

Maisemavaikutukset

Maisemavaikutusten arviointiin liittyy epävarmuus, koska arvioinnissa on käytetty vanhan tuulivoiman maisemavaikutusten arviointioppaan etäisyysvyöhykkeitä. Hankkeessa olevat voimalat ovat 320 metriä korkeita ja tuulivoimaloiden tekninen kehitys ja voimalakorkeuden kasvu ovat vaikuttaneet etäisyysvyöhykkeiden määrittämiseen ja maisemallisten vaikutusten arviointiin jo edellä mainitun vanhan tuulivoimaoppaan aikana. Arviointi on laadittu vanhan oppaan mukaisesti, huomioimatta voimalakorkeuden kasvua. Lisäksi hankkeen vaikutusalueella on alavia alueita, joille tuulivoimaloiden näkyvyys on hyvä.

Arviointiselostuksessa toistuu maisemavaikutuksia lieventävänä seikkana puuston suojaava vaikutus. Yhteysviranomaisen toteaa, että puuston suojaavaa vaikutusta ei voida huomioida maisemavaikutuksia lieventävänä tekijänä eikä peitteisyyden takia voida arvioida hankkeen vaikutuksia vähäisemmiksi. Tuulivoimaloiden elinkaaren aikana metsäalueiden peittävyys voi vaihdella huomattavasti metsätaloustoimien takia.

Tuulivoimalat yöaikaisine lentoestevaloineen tuovat alueen asukkaille merkittävän muutoksen maisemaan. Pimeänajan havainnekuvista korostuu lentoestevalojen näkyminen kontrastisina etenkin Haukan ja Peltokankaan kyliin.

Tuulivoimaloiden maisemavaikutusten yhtenä yleisenä lieventämiskeinona arviointiselostuksessa mainitaan, että voimaloiden korkeudella voidaan

vaikuttaa näkyvyyteen vähäisesti. Hankkeen voimalakorkeutta on madallettu ohjelmavaiheesta 30 metriä, mutta suunniteltu voimalakorkeus on kuitenkin edelleen yli 300 metriä. Voimaloiden madaltamista ei esitetty lievennyskeinona hankkeen maisemavaikutuksille.

Sähkönsiirron vaihtoehdot eivät sijoitu arvokkaille maisema-alueille. Vaihtoehdon SVE1 aiheuttaa maisemallisia vaikutuksia pitkän linjauksen ja leveän johtokäytävän vuoksi. Vaihtoehto SVE2 reittivaihtoehto sivuaa avosuomaisemaa ja päättyy louhikkoalueelle. Yhteysviranomaisen toteaa, että sähkönsiirron maisemalliset vaikutukset liittyvät pääasiassa yhteisvaikutuksiin muiden olemassa olevien tai rakennettavien voimajohtolinjojen kanssa. Alueelle suunnitellaan muiden hankkeiden sähkönsiirtoreittejä sekä Fingrid Oyj:n Jylkkä-Alajärvi-linjaa.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys

Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen vaikutuksista ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen on huomioitava melu- ja välkehaitat.

Melumallinnuksessa on hankkeen tuulivoimaloiden napakorkeutena käytetty 205 metriä ja roottorin halkaisijana 172 metriä. Kuitenkin ympäristövaikutusten arviointimenettely koskee vaihtoehtoja, joissa tuulivoimaloiden yksikköteho on enintään 14 MW, roottorin halkaisija enintään 230 metriä ja kokonaiskorkeus enintään 320 metriä. Yhteysviranomaisen katsoo, että mallinnuksen tuloksiin liittyy epävarmuutta, kun mallinnus on tehty selkeästi pienemmällä voimalakoolla kuin arviointimenettelyssä tarkastellaan voimaloiden enimmäiskokona. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida, että tehdyissä mallinnuksissa on käytetty melua lieventäviä ratkaisuja ja suunnitellusta voimalatyyppistä poikkeavia mittasuhteita, ja tarkistaa melumallinnus viimeistään rakentamislupavaiheessa. Melumallinnukset tulee tehdä uudelleen, kun rakennettava tuulivoimalatyyppi on tiedossa. Mikäli hankkeen meluvaikutukset eroavat rakennuslupavaiheessa arviointiselostuksessa esitetystä, lupaviranomaisen tulee selvittää YVA-lain 27 §:n mukaisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ajantasaisuus ELY-keskuksen YVA-yhteysviranomaiselta ennen lupien myöntämistä.

Vaikka mallinnuksessa on lisätty äänitehotasoon +2,0 dB:n varmuusarvo ympäristöministeriön mallinnusohjeen mukaisesti, aiheuttaa hankkeessa suunnitellun ja mallinnuksessa käytetyn voimalantyyppin eroavuus sekä lievennystoimien käyttö epävarmuutta erityisesti niiden rakennusten osalta, joiden kohdalla valtioneuvoston asetuksen 1107/2015 40 dB:n ohjearvo alittuu vain vähän. Melumallinnuksessa on käytetty meluvaikutusta lieventävänä ratkaisuna hammastettuja lapoja. Mallinnuksen mukaan vaihtoehdossa VE1 suurimmat meluvaikutukset aiheutuvat yhdelle vakituiselle asuinrakennukselle (38,0 dB). Vaihtoehdossa VE2 suurin

meluvaikutus aiheutuu yhdelle vakituiselle asuinrakennukselle, jonka kohdalla melutaso mallinnuksen mukaan on 37,2 dB.

Suomessa ei ole määritelty välkevaikutukselle raja-arvoja tai suosituksia. Vaikutusten arvioinnissa on käytetty Ruotsin ja Tanskan suositusrajoja. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikka Suomessa ei ole määritetty välkevaikutuksille raja-arvoja tai suosituksia, muissa maissa käytettyjä suosituksia on perusteltua noudattaa välkehaitan ehkäisemiseksi.

Pinta- ja pohjavedet

Kartta- ja ilmakuvatarkastelun perusteella osa ainakin yhdestä aurinkopaneelikentästä sijoittuu ojittamattomalle suolle. Ojittamattoman suon ojittaminen lisää huomattavasti alueelta tulevaa kiintoaine-, humus- ja ravinnekuormitusta nykytilaan verrattuna. Mustaliusketta esiintyy GTK:n aineiston mukaan vaihtoehdon VE1B tuulivoimaloiden 7 ja 9 välisellä alueella.

Arviointiselostuksessa esitetään Millidine ym. 2015 artikkeliin viitaten, että vedenlaadullisia muutoksia on todettu tuulivoima-alueilla vain rakennuspaikkojen välittömässä läheisyydessä. Artikkelin tuulivoimahankkeessa pyrittiin karttamaan paksuturpeisia alueita ja rakentamaan muun muassa kelluvia teitä. Hankkeessa suunnitellaan rakentamista myös paksuturpeisille alueille ja mustaliuskealueilla, joten alue ei ole vertailukelpoinen artikkelin alueeseen.

Sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 ylittää muun muassa luonnontilaisen suon Sarvinevan suon Harjun pohjavesialueella. Sarvinevan suo on ojittamaton luonnontilainen suo, jonka kohdalla Harjun pohjavesimuodostuman vettä hyvin johtavat kerrokset sijaitsevat turvekerroksen alla (nk. peitteinen harjumuodostuma).

Direktiivilajit ja uhanalaiset eläimet

Jatkosuunnittelussa tulee varmistaa uhanalaisten hyönteisten elinympäristöjen ja viitasammakon lisääntymis- ja levähtämispaikkojen säilyminen, ja tarvittaessa siirtää voimaloita 3, 5 ja 6 kauemmas näistä alueista.

Yhteisvaikutukset

Hankkeiden yhteisvaikutuksilla saattaa olla vaikutusta sekä metsäpeurojen vaelluskäyttäytymiseen että lisääntymiseen. Metsähallitus toteaa lausunnossaan, että toteutuessaan erityisesti Honkahuhdan, Ahvenlammen, Kokkonevan ja Patanajärven hankkeet muodostavat käytännössä yhtenäisen tuulivoima- ja aurinkovoima-alueen metsäpeuran kannalta merkittävien lisääntymisalueiden kuten Hangasneva-Säästöpiirinnevan Natura-alueen ja Porasen kerääntymäalueen väliin.

Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa on hankkeen kanssa samaan kokonaisuuteen sijoituville tuulivoimaloiden alueille annettu suunnittelumääräys, jonka mukaan tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvien sähkölinjojen ja teiden suunnittelussa on otettava huomioon sekä hankekohtaiset että yhteisvaikutukset muuttolinnustoon, suurten petolintujen pesimisreviireihin sekä metsäpeurojen tärkeimpiin elinympäristöihin ja ehkäistävä merkittävien haitallisten vaikutusten muodostuminen. Suunnittelumääräys tulee huomioida jatkosuunnittelussa.

Yhteisvaikutukset maisemakuvaan on arviointiselostuksessa todettu suuriksi tuulivoimalanäkymien toistuvuuden vuoksi. Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen mahdollisessa jatkosuunnittelussa tulisi varmistua maakuntakaavan mukaisten tuulivoima-alueiden toteutumisedellytyksistä myös maisemavaikutusten osalta.

Melumallinnuksen yhteisvaikutusten arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä, sillä Honkahuhdan tuulivoimahankkeen lisäksi yhtä hanketta lukuun ottamatta myös muiden hankkeiden melumallinnuksissa on käytetty meluvaikutuksia lieventäviä ratkaisuja.

Melun osalta yhteisvaikutuksia aiheutuu yhdelle asuinrakennukselle hankkeen ja Kokkonevan tuulivoimahankkeen välisellä alueella. Yhteismelumallinnuksesta voidaan todeta, että Honkahuhdan ja Kokkonevan hankkeiden yhteisvaikutuksesta 40 dB:n vyöhyke kulkee yhden asuinrakennuksen kohdalla. Koska sekä Honkahuhdan hankkeen että Kokkonevan hankkeen mallinnusten voimalatyypinä on käytetty eri voimalatyyppejä kuin näille alueille on suunnitteilla, mallinnukseen ja vaikutusten arviointiin liittyy epävarmuutta. Lisäksi molempien hankkeiden osalta mallinnuksessa on käytetty hammastetuilla lavoilla varustettua voimalatyyppejä, jolloin meluvaikutuksiin on käytetty jo mallinnusvaiheessa lievennyskeinoja. Yhteysviranomainen huomauttaa, ettei toiminnasta saa aiheutua sellaisia alueita, joissa aiheutuu naapurussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta räsytystä. Tuulivoimaloiden määrää tai sijaintia tulee tarvittaessa muuttaa, etteivät melun ohjearvot ylity.

7 Hankkeen jatkokäsittelyssä huomioitavaa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä

on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaisesta esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

8 Perustellun päätelmän toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmänsä sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianosaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ja mielipiteet ovat nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa: www.ymparisto.fi/honkahuhtatuulijaaaurinkovoimaYVA sekä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa.

9 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 11 400 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määriteltävä tavanomaisen hankkeen mukaisesti (14-23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

10 Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2025 2 §.

Asia on käsitelty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueella.

Asian on esitellyt ylitarkastaja Satu Ala-Könni ja ryhmäpäällikkö Elina Venetjoki.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asiahallintajärjestelmässä. Merkintä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liitteet

Liite 1 1 Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Luonnonsuojelulain 35 § 2 mom. mukainen lausunto Natura-alueisiin kohdistuvia vaikutuksia koskevista arvioinneista, Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Perho

Liite 2 Metsähallituksen lausunto Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen Natura-arvioinnista, Ruokkaanneva (FI0800041), Hangasneva-Säästöpiirinneva (FI1001010, SCI/SAC), Patanajärvenkangas (FI1001003, SAC), Perho, Pohjanvoima ja Ilmatar

Liite 3 Lausunnot ja mielipiteet

Liite 4 Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Tämä asiakirja EPOELY/1191/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/1191/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Ala-Könni Satu 09.07.2025 11:27

Ratkaisija Venetjoki Elina 09.07.2025 11:33

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOHJE

Viranomainen, jolta oikaisua vaaditaan

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus).

Viranomainen, jolle valituskirjelmä on toimitettava sekä oikaisuvaatimusaika

Asian käsittelystä perittävää maksua koskeva oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa ei antopäivää oteta lukuun. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua vaaditaan (miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi)
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen on liitettävä oikaisuvaatimuskirjelmään valtakirja (Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus niin määrää.)

Oikaisuvaatimuksen perille toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi tuoda perille vaatimuksen tekijä itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse, sähköpostitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen toimittamisesta sähköisesti säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

käyntiosoite:
Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffintie 35, VAASA
Pitkänsillankatu 15, KOKKOLA
Aukioloaika: kello 8.00 – 16.15

postiosoite:
PL 156, 60101 SEINÄJOKI
PL 262, 65101 VAASA
PL 77, 67101 KOKKOLA

puhelin: 0295 027 500
sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Sähköinen asiointi –lomake: <https://www.ely-keskus.fi/asiointi-ja-yhteystiedot>

Muu asiointi > Yleiset asiointilomakkeet > Yleinen asiointilomake yrityksille, yhdistyksille, toiminnanharjoittajille, kunnille ja viranomaisille (asiointipalvelu.ahtp.fi). Tähdellä merkityt kohdat ovat pakollisia.